SZKODNIKI ZBÓŻ

Mszyce

Pojawiają się już jesienią na zasiewach i występują aż do dojrzewania zbóż. Zasiedlają liście, źdźbła i kłosy. Wysysają soki z tkanek prawie wszystkich organów roślin, powodując ich osłabienie, więdnięcie i zasychanie. Mszyce są wektorami wirusów roślinnych.

Mszyca zbożowa (*Sitobion avenae*)

Skoczki

Zaczynają żerować pod koniec kwietnia. Osobniki dorosłe i stadia larwalne wysysają soki z roślin. Przy licznym pojawie osłabione rośliny mogą zasychać. Skoczki są wektorami wirusów i innych patogenów roślinnych.

Skoczek sześciorek (*Macrosteles laevis*)

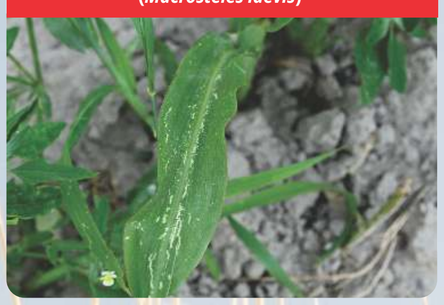

Skrzypionki

Pojawiają się w kwietniu. Najbardziej szkodliwe są larwy, które niszczą górną skórkę liścia. Po pewnym czasie dolna skórka zasycha i bieleje wzdłuż nerwów. Przy licznym pojawie szkodnika całe liście mogą być zbielałe i pozbawione tkanki miękiszowej.

Skrzypionka zbożowa (*Oulema melanopus*)

Lednica zbożowa

Na uprawy zbóż nalatuje na początku maja. Zarówno osobniki dorosłe, jak i larwy wysysają soki z młodych roślin. Największe straty powodują, żerując na kłosach i dojrzewających ziarniakach. Wcześnie uszkodzone kłosy nie zawiązują ziarniaków i zasychają.

Lednica zbożowa (*Aelia acuminata*)

Żółwinek zbożowy

Na uprawy zbóż nalatuje na przełomie maja i czerwca. Osobniki dorosłe i larwy wysysają soki z tkanek roślin. Najbardziej szkodliwe jest żerowanie na kłosach, wskutek którego dochodzi do deformacji i zasychania ich wierzchołków, a także do niewykształcania ziarniaków.

Żółwinek zbożowy (*Eurygaster maura*)

Pryszczarkowate

Muchówki pojawiają się na początku czerwca. Larwy odżywiają się pyłkiem kwiatowym i zawiązkami nasion. W wyniku żerowania część kłosków pozostaje płonna, a powstałe ziarniaki są zdeformowane i niewypełnione. Zasiedlone przez szkodnika rośliny przedwcześnie dojrzewają.

Pryszczarek pszeniczny (*Sitodiplosis mosellana*)

Wciornastki

Pojawiają się na początku kłoszenia zbóż ozimych. Zarówno osobniki dorosłe, jak i larwy wysysają soki z liści, źdźbeł, kłosków i zawiązujących się ziarniaków. Intensywne żerowanie może prowadzić do deformacji liści, niewykłaszania się zbóż lub bielenia szczytowej części kłosów.

Wciornastek (*Haplothrips*)

Łokaś garbatek

Pojawia się w czerwcu. Owady dorosłe zjadają kwiaty lub miękkie ziarniaki zbóż. Larwy uszkadzają młode rośliny – wygryzają tkankę miękiszową liści, pozostawiając tylko nerwy. Często całe rośliny lub ich części są wciągane przez larwy do podziemnych norek.

Łokaś garbatek (*Zabrus tenebrioides*)

Ploniarka zbożówka

Pojawia się na przełomie kwietnia i maja. Szkodliwe są larwy, które żerują wewnątrz tworzących się pędów w okresie krzewienia. Zasiedlone rośliny nadmiernie się krzewią lub zamierają. Na liściach starszych roślin widoczne są przewężenia blaszki liściowej powstałe w wyniku żerowania.

Ploniarka zbożówka (*Oscinella frit*)

Śmietki

Pojawiają się na przełomie kwietnia i maja. Larwy żerują na kiełkujących ziarniakach, a także na korzeniach i w tkankach młodych roślin, szczególnie liścieni i młodych liści. Zaatakowane siewki słabiej rosną, żółkną, gniją od podstawy i zamierają.

Śmietka (*Delia*)

Zwójki

Pojawiają się na przełomie maja i czerwca. Zagrażają przede wszystkim uprawom zbóż jarych. Larwy wgryzają się pod pochwy liściowe lub do źdźbła. Wyjadają miękkie ziarniaki, w wyniku czego pozostawiają szczerbate kłosy, które dają niższy plon.

Zwójka kłosóweczka (*Cnephasia longana*)

Szkodniki glebowe

Uszkadzają podziemne części roślin: podgryzają młode korzenie i uszkadzają kiełkujące nasiona. W rezultacie rośliny więdną, zamierają i dochodzi do znacznego przerzedzenia zasiewów.

Od góry: drutowce – larwy chrząszczy sprężykowatych (Elateridae), gąsienice rolnic (Agrotinae), pędraki – larwy chrząszczy poświętnikowatych (Scarabaeidae)

Autorzy fotografii: Tomasz Klejdysz, Przemysław Strażyński

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
www.gov.pl/web/rolnictwo

Opracowano w ramach dotacji celowej z budżetu państwa na rok 2025,
na realizację zadania 1.11 pn. „Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy o integrowanej ochronie roślin”

INSTYTUT OCHRONY ROŚLIN
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY
www.ior.poznan.pl